

Občina Laško

Mestna ulica 2, 3270 Laško

KOMISIJA ZA MANDATNA VPRAŠANJA, VOLITVE IN IMENOVANJA

Številka: 430-195/2023

Datum: 21. 9. 2023

OBČINSKI SVET

Predlagam, da Občinski svet Laško na 7. seji obravnava naslednjo

ZADEVO: PREDLOG SKLEPA O PODELITVI OBČINSKIH PRIZNANJ V LETU 2023

Gradivo pripravil: Kabinet župana

Finančne obveznosti: Sprejetje sklepa nima posebnih finančnih obveznosti za občino, razen izdelave priznanj.

Predstavniki predlagatelja na seji: Enej Kirn, predsednik KMVVI

Gradivo obravnaval: KMVVI, dne 18. 9. 2023

Pristojnost in pravna podlaga:

- 4. člen Odloka o priznanjih Občine Laško (Uradni list RS, št. 13/09, 18/11)
- 21. člen Statuta Občine Laško (Uradni list RS, št. 79/15-UPB1, 68/2018, 61/19, 157/20)

Predlagam, da Občinski svet Laško v zvezi s predloženo zadevo sprejme naslednji

sklep:

V letu 2023 se podelijo naslednja občinska priznanja:

1. Naziv častni občan se podeli Rafaelu Cajhnu za izjemno življenjsko delo na znanstvenem, izobraževalnem in gospodarskem področju.
2. Zlati grb se podeli Ivanu Medvedu za življenjsko delo na kulturnem področju.
3. Zlati grb se podeli Kulturnemu društvu Laška pihalna godba za dolgoletno uspešno delo na glasbenem področju.
4. Srebrni grb se podeli Silvestru Brumcu za prispevek k razvoju košarke v Laškem.
Srebrni grb se podeli Francu Šolarju za dolgoletno predano delo na področju čebelarstva.
Srebrni grb se podeli Jelki Kapun za dolgoletno predano delo na kulturnem, humanitarnem in vzgojno izobraževalnem področju.
5. Bronasti grb se podeli Katarini Očko za prispevek na področju ekološkega kmetovanja.
Bronasti grb se podeli Gostišču Čater za dolgoletno uspešno delo na področju gostinstva in turistične dejavnosti.

Enej Kirn,
predsednik KMVVI

Obrazložitev:

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja je na osnovi izvedenega javnega razpisa na seji obravnavala 17 prispelih predlogov, ki so bili podani s strani desetih predlagateljev. Sprejela je sklep, da se občinskemu svetu predlaga, da se v letošnjem letu podelita naziv častni občan, dva zlata grba, trije srebrni in dva bronasta grba.

Naziv častni občan se podeli Rafaelu Cajhnu za izjemno življenjsko delo na znanstvenem, izobraževalnem in gospodarskem področju.

Zaslужni prof. dr. Rafael Cajhen, nestor slovenske regulacijske tehnike, se je rodil v Ljubljani 30. marca 1933. Svojo mladost je preživel v Laškem, kamor je prišel leta 1938 kot petletnik s svojim očetom Rafaelom Cajhnom st., ko so še gradili novo pivovarno. Tu je bival vsa leta svojega dvajsetletnega šolanja, vse do leta 1957, ko je diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko in strojništvo v Ljubljani in se zaposlil. Kasneje se je redno vračal k staršem v Laško in v domačem kraju sodeloval na mnogih področjih. Leta 1962 je na Fakulteti za elektrotehniko in strojništvo v Ljubljani magistriral in leta 1971 tam še doktoriral. V 60. letih se je strokovno izpopolnjeval na Tehniški visoki šoli v Stuttgartu, na Case Institutu v Clevelandu ter na Univerzi v Cambridgeu. Akademsko kariero je zaokrožil leta 2000, ko ga je senat Univerze v Ljubljani imenoval za zaslužnega profesorja.

Profesor Cajhen (leta 1958 je postal asistent, 1971 izredni in 1977 redni profesor na Fakulteti za elektrotehniko) je na dolgoletni in odlični pedagoški poti usmerjal številne generacije študentov ter bil uspešen mentor in somentor skoraj tristo diplomantom na vseh ravneh študija, od katerih so mnogi prejeli nagrade za svoja dela. Kot izvrsten pedagog je bil zaželen in priljubljen predavatelj tudi na drugih izobraževalnih ustanovah, med drugim na Visoki tehniški šoli, članici Univerze v Mariboru. Za vse predmete, ki jih je predaval, je napisal vzorne univerzitetne učbenike. Veliko je predaval tudi v okviru dopolnilnih izobraževanj, ki jih je organiziral za strokovnjake iz številnih podjetij.

Bil je začetnik in nestor nove tehniške veje avtomatske regulacije v Sloveniji in Jugoslaviji, enako za področje industrijskih polprepovodniških krmil in energetske elektronike. Vpeljal je tesno načrtno strokovno in znanstveno sodelovanje z jugoslovansko industrijo, ustanovami in inštituti. V Sloveniji je bil tudi prvi visokošolski profesor in mentor vsem začetnim generacijam inženirjev, znanstvenikov in visokošolskih profesorjev na tem področju. Na ljubljanski elektrotehnični fakulteti je l. 1962 ustanovil prvi veliki raziskovalni laboratorij – Laboratorij za regulacijsko tehniko, katerega predstojnik je bil do l. 1998. Bil je znanstveni svetovalec dveh tedanjih največjih koncernov *Rade Končar* in *Iskra* ter soustanovitelj oddelkov za elektrotehniko in strojništvo Višje tehnične šole v Mariboru. Njegova zasluga je tudi, da so v Jugoslaviji že leta 1965 začeli ustanavljati računalniške centre, za katere je 11 let zapored razvijal in izdeloval potrebno opremo. Izumil je univerzalni tranzistorski regulator in tranzistorske krmilne naprave za šestfazne usmernike, tiristorski sistem za vzbujanje sinhronih električnih generatorjev tovarne Rade Končar v Zagrebu in še več drugih naprav.

Za izjemno uspešno znanstveno-raziskovalno in pedagoško delo je prejel vrsto pohval, priznanj in nagrad. Omenimo le nagrado Sklada Borisa Kidriča, ki jo je prejel dvakrat; takoj po slovenski osamosvojitvi pa nagrado RS za znanstveno-raziskovalno delo, ki je bila najvišja tovrstna nagrada v samostojni Sloveniji in takrat tudi prvič podeljena.

Njegov bibliografski opus obsega ok. 345 bibliografski zapisov: 15 visokošolskih učbenikov in strokovnih knjig, 12 strokovnih knjig iz neelektričnega področja, 30 samostojnih strokovnih in znanstvenih publikacij ter številne znanstvene, strokovne in tudi poljudne članke, poročila, prevode, recenzije ter raziskovalne naloge. Tako rekoč edinstveno v širšem prostoru pa je število različnih delovnih področij, ki se jim je dr. Cajhen v življenju dolgoročno, intenzivno in vedno zelo poglobljeno posvetil. Na vsakem področju je prispeval nova spoznanja, rešitve ali izume. Svoje prispevke in pomembne novosti je redno objavljajal doma in na tujem.

Enako predano in perfekcionistično se posveča tudi ljubiteljskim aktivnostim: fotografiji, filmu, akustiki, letalstvu, lovstvu in šahu, večini izmed njih tako rekoč celotno odraslo življenje, nekaterim pa že od otroštva oz. mladosti. Deset let je bil zagnan član laškega nogometnega kluba, kot najboljši laški šahist pa je stalno tekmoval za Laško, učil mladino šahirati in odigral več šahovskih simultank. Bil je prvi predsednik laške sekcije Akademskega kluba in zelo aktiven član Laškega lovskega društva, tri leta tudi njegov starešina. Zelo tenkočutno je njegovo mojstrsko oko ujelo podobe Ljubljane in njenega porečja. V Laškem smo si lahko ogledali tudi njegov film *Gozdovi in živali Kočevskega Roga*. Na Laško se navezujeta njegovi knjigi *Pivovarna Laško 1938–1960*, (2015, v njej je dr. Cajhen zbral veliko spominov, fotografij in dokumentov, ki pričajo o pivovarni v obdobju ponovnega zagona, okupacije ter nadaljnje poveljne obnove in razvoja) ter *Nogomet v Laškem : spomini na nogometno dejavnost* (2019, avtorji poglavij so tudi Zdravko Martun, Lojze Oberžan in Matic Štorman); obe sta bili predstavljeni v Laškem.

Dr. Rafael Cajhen je nosilec najvišjega pedagoškega naziva v akademskem okolju (zaslužni profesor), kar potrjuje njegovo vrhunsko pedagoško delo. Prav tako so izjemni njegovi dosežki na znanstvenem področju, za kar je prejel številna najvišja priznanja. Ob svoji akademski karieri pa je bil ves čas močno dejaven v povezavi z gospodarstvom, tako preko Laboratorija za regulacijsko tehniko, kot tudi s številnimi sodelovanji, svetovanji, izumi in patenti, izboljšavami, izobraževanji itn. Ob vsem naštetem se je v svojem življenju dr. Cajhen predano ukvarjal še s številnimi drugimi področji. Vselej pa je ohranjal tesen stik z Laškim in se s krajem svojega otroštva in mladosti vedno ponašal.

Zlati grb se podeli Ivanu Medvedu za življenjsko delo na kulturnem področju.

Ivan Medved se je rodil 19. maja 1962 v Tevčah. Osnovno šolo je obiskoval v Laškem, srednjo policijsko šolo pa v Tacnu. S 13. leti je kot klarinetist začel igrati v Laški pihalni godbi. Na Srednji glasbeni šoli in Akademiji za glasbo v Ljubljani je študiral saksofon in oboo. Leta 1981 se je zaposlil v Orkestru slovenske policije in od leta 1994 prevzel funkcijo pomočnika poveljnika orkestra, kar je pomenilo tudi koordinacijo vseh državnih protokolov. V času osamosvojitvene vojne je bil kot pripadnik slovenske policije aktivno vključen v naloge, povezane z varovanjem samega vrha takratne slovenske oblasti. Vodenje Laške pihalne godbe je prevzel leta 1996. V tem času je orkester sodeloval na mnogoterih državnih in mednarodnih festivalih in se uvrstil iz najnižje v najvišjo koncertno tekmovalno skupino ter obeležil 140. letnico obstoja. Če je godbeni korak kot trinajstleten fantič zakorakal prav z laškimi glasbeniki, jim je bil nato kapelnik tudi trinajst let. Svoja znanja predvodništva je delil tudi v okviru Zveze slovenskih godb. Z zavedanjem, kako je za obstoj godbenišтва pomembno sodelovanje z glasbenimi šolami, je tudi sam v Glasbeni šoli Laško – Radeče, v enoti Laško poučeval saksofon.

Z letom 2001 se je zaposlil na Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti kot vodja Območne izpostave Laško, kar je prispevalo k soustvarjanju mnogoterih kulturnih prireditev in intenzivnejši stik z ljubiteljsko kulturno, lokalnimi društvi in še posebej z Zvezo kulturnih društev občine Laško Možnar, katere vodstveno funkcijo je prevzel po upokojitvi na JSKD in je še danes aktiven član ter se z zavedanjem pomembnosti ohranjanja kulturne dediščine aktivno vključuje v organizacijo mnogoterih etnološko obarvanih prireditev.

Leta 2009 je po okriljem Kulturnega društva Vrh nad Laškim prvič zazvenela Vaška godba Vrh nad Laškim. Ivan Medved je bil pobudnik za njen nastanek in jo vodi še danes. Aktivno vključevanje mladih godbenikov, sodelovanje na lokalnih prireditvah, dobrodelnih prireditvah, festivalih godb tudi izven meja Slovenije (Hrvaška, Francija, Španija, Slovaška,...) so sicer pomembni uspehi, ki pa so se razvili iz osnovne želje po obuditvi kulturnega življenja v malem kraju.

Od leta 2015 se je na pobudo Ivana Medveda v društvu ustanovila tudi Veteranska godba Gambrinus Laško, ki kot zasedba godbenih veteranov združuje glasbenice in glasbenike iz širše celjske regije.

Ivan Medved je s svojim delovanjem skozi celotno ustvarjanje na področju kulture zaznamoval kulturno in družabno življenje naše občine zadnjih 30 let. Brez kančka slabe vesti lahko rečemo, da skoraj ni bilo proslave ali prireditve, kjer ne bi sodeloval priljubljeni »Medo«. Pri vsem tem je bila njegova vloga zelo različna: včasih je vrtel organizacijsko palico, včasih dirigentsko paličico, dostikrat pa sodeloval kot glasbenik s svojim inštrumentom.

Ivan Medved se je pred kratkim upokojil, a še vedno ustvarja tisto, kar ima najraje: glasbo. Še vedno se lahko zanesemo nanj, da bo s svojim širokim nasmehom vedno na naši strani, ko bomo potrebovali kulturni program: ob proslavi, otvoritvi asfaltirane ceste, ob obujanju starih običajev ...

Na svoji celotni kulturni življenjski poti je s svojim delovanjem prispeval k razvoju in ugledu Občine Laško.

Zlati grb se podeli Kulturnemu društvu Laška pihalna godba za dolgoletno uspešno delo na glasbenem področju.

Laška pihalna godba s svojim dolgoletnim delovanjem vsekakor sodi med društva z dolgoletno tradicijo. Pogoji za delovanje niso bili vedno takšni, kot so danes, a godbeniki so se skozi obdobja zavedali odgovornosti, da z glasbenim udejstvovanjem krepijo kulturno zavest, da z glasbo povežejo ljudi in da popestrijo dogajanje v kraju. Ves ta čas so vzdrževali dve izjemno pomembni vrednoti, ki sta v Laški pihalni godbi nepogrešljivi – ljubezen in zvestoba do glasbe. Godba je danes ena izmed gonilnih sil in nepogrešljivi del kulturnega dogajanja v Laškem, ki z izjemnimi dosežki vsako leto pripomore k še večji prepoznavnosti kraja v Sloveniji in po svetu.

Laška pihalna godba je nastala v času prebujanja slovenske narodnostne zavesti. Leta 1862 je Franc Klepej iz Harja po vrnitvi iz Francije v laškem trgu ustanovil godbo na pihala, ki je igrala ob cerkvenih in drugih praznikih, v procesijah, na veselicah in ljudskih shodih. V obdobju 1. svetovne vojne je glasbeno udejstvovanje v Laškem nekoliko zamrlo in čeprav so se godbeniki po vojni ponovno začeli zbirati, godba ni zaživela nazaj. Šele v začetku 20. let se je v kraju začela nakazovati nujnost godbe – zbrali so se amaterji s svojimi glasbili in za Martinov praznik so priredili prvi nastop. V naslednjih dveh desetletjih se je število vaj in nastopov nenehno povečevalo. Med 2. svetovno vojno je delovanje godbe za nekaj časa zamrlo, po letu 1945 pa so se godbeniki ponovno začeli zbirati. Leta 1947 je pokroviteljstvo nad godbo prevzel Rudnik Laško. Nastopi se niso vrstili le v domačem kraju, ampak so godbeniki redno nastopali tudi po bližnjih krajih, udeleževali pa so se tudi tekmovanj.

Danes v godbi skorajda ni člana, ki glasbenega znanja ne bi pridobil v glasbeni šoli, a vselej ni bilo tako. Šele z oživitvijo glasbene šole v Laškem leta 1975 je tudi h godbi pristopilo več glasbeno izobraženih godbenikov. Eden največjih razcvetov društva se je prav gotovo zgodil po letu 1985, ko je pokroviteljstvo nad godbo prevzela Pivovarna Laško, predsednik društva pa je postal Jože Sadar. Zaradi finančne pomoči je bil godbi omogočen hitrejši napredek, povečalo se je število nastopov (tudi v tujini) in tudi kadrovsko je postala Laška pihalna godba vse bolj okrepljena.

V 160 letih se je v Laški pihalni godbi zvrstilo 17 dirigentov oz. kapelnikov, kar osem je takih, ki so bili povezani z vojaškimi godbami. Prvi je bil Franc Klepej, sledili so mu Josip Windisch, Gašper Kolman, Franc Ropret, Mihael Verbič, Franc Kemr, Ernest Kvartič, Alojz Covnik, Anton Pojavnik, Franc Zupanc, Albert Zupanc, Ivan Povše, Franc Kovač (tri mesece), Marjan Vrečar, Anton Rojko, Ivan Medved in Gašper Salobir.

Orkester šteje preko 70 članov in po kvaliteti spada med najuspešnejše v Sloveniji. Z državnih in mednarodnih tekmovanj se redno vračajo s priznanji in plaketami. Leta 2012 so v okviru 150. obletnice priredili tekmovanje v najvišji koncertni težavnostni skupini in osvojili srebrno plaketo. Vsako leto konec decembra tradicionalno organizirajo božično-novoletni koncert z mažoretami in gosti, ki v dvorano Tri lilije privabi več kot 2000 obiskovalcev. Godba spada med ene redkih v slovenskem prostoru, ki izvaja t. i. »show« program, pri čemer ji pomagajo nepogrešljive mažorete.

Godba pogosto gostuje tudi na različnih festivalih v tujini. Med vidnejša gostovanja v zadnjih desetletjih sodijo koncerti v Liechensteinu, Pliezhausnu, Berlinu, Pliberku, Opatiji, Dubrovniku, na Rabu, Dunaju ... Eno pomembnejših gostovanj sega v leto 2016, ko je godba z mažoretami nastopila na enem največjih mednarodnih festivalov vojaških in promenadnih orkestrov na svetu, na festivalu Spasskaya Tower v Moskvi. Vsakodnevne nastope in večerne show programe si je v celotnem času festivala ogledalo več kot 100.000 ljudi. Drugo pomembno mednarodno gostovanje v zadnjem obdobju sega v leto 2019, ko so se godbeniki in mažorete predstavili na 30. Turističnem festivalu v Šanghaju na Kitajskem (STF). STF je najbolj znan in eden največjih festivalov na Kitajskem, ki se začne z otvoritveno parado na eni od najbolj znanih ulic v Šanghaju, t. i. Huaihai Road. Vsako leto si parado v živo ogleda okoli 8 milijonov ljudi, preko televizijskega prenosa pa 200 milijonov ljudi.

V letu 2022 je Laška pihalna godba obeležila 160. obletnico delovanja. 160 let volje, znanja, vztrajnosti, zagnanosti pri vzponih in padcih je vzrok, da se je obdržala vse do danes. Generacije so se zamenjale, a ena stvar je ostala enaka – tista, ki povezuje vse člane društva, in to je ljubezen do glasbe.

MAŽORETE LAŠKO

Da bi bili godbeniški nastopi prijetni tako za uho kot oko, se je vodstvu porodila ideja, da bi se društvu pridružile tudi mažorete. Leta 1989 je ledino s 16 mažoretami zaorala Majda Marguč. Decembra 1989 so se dekleta prvič predstavila na občinskem dvorišču v Laškem, leto dni kasneje pa je začela vaditi že druga skupina mažoret. V prvih desetih letih so mažorete zabeležile preko 250 nastopov, v tem obdobju so začele izvajati vaje korakanja skupaj z Laško pihalno godbo. Mažorete se redno udeležujejo tudi državnih in evropskih tekmovanj, od koder se vsako leto vračajo z odličnimi rezultati. So večkratne državne prvakinja, na evropskih tekmovanjih pa konkurirajo tudi najboljšim.

BOBNARSKA SKUPINA

Začetki bobnarske skupine segajo v leto 1997. Idejo, ki je prišla s strani Jožeta Ojsterška in Ivana Medveda, je takratni upravni odbor godbe podprl kot konstruktivno in produktivno. Člani bobnarske skupine se ponašajo z odmevnimi nastopi in uspešno izvajajo edinstvene showe po Sloveniji in tujini. Pohvalijo se lahko s sodelovanjem pri skupnih projektih z znanimi slovenskimi izvajalci, kot sta skupini Elvis Jackson in Manouche, redno nastopajo na največjih slovenskih festivalih (Lent, Pivo&cvetje) in drugih prireditvah.

Srebrni grb se podeli Silvestru Brumcu za prispevek k razvoju košarke v Laškem.

Silvester Brumec se je rodil 6. 11. 1968 in je po izobrazbi strojni tehnik, zaposlen v podjetju Libela Orodja kot vodja proizvodnje.

Kljub veselju do športa je košarko začel trenirati šele ob koncu osnovne šole. Že čez dve leti je bil član članske ekipe KK Zlatorog. Med služenjem vojaškega roka v Beogradu je bil operiran na obeh kolenih, kar je vplivalo na njegovo športno pot. Košarko je namreč aktivno igral samo še eno leto, potem pa mu ponavljajoče poškodbe aktivnega igranja niso več dovoljevale.

S trenerskim delom se je začel ukvarjati v letu 1999 in tako letos avgusta vstopil v svojo 25. sezono neprekinjenega trenerskega staža v KK Zlatorog Laško. V vseh teh letih je bil trener selekcij mladih. Kot glavni trener ali pomočnik trenerja je v tem obdobju delal z več kot 300 fanti, večinoma otroci iz naše občine. Kvalitetno delo se je poznalo tudi na rezultatih, čeprav pri vzgoji mladih košarkarjev niso na prvem mestu. Tako je z generacijo 1991 zasedel 6. mesto v državi v kategoriji U15, z generacijama 1992 in 1993 4. mesto v kategoriji U15, ter z generacijo 94/95 drugo mesto v takratnem ŠKL-ju. Iz teh generacij so izšli košarkarji, ki nas še danes navdušujejo v članski reprezentanci Slovenije: npr. Klemen Prepelič, Miha Lapornik in Žiga Dimec. Precej fantov pa je ostalo zapisano košarki: Matej Firm kot sekretar v KK Zlatorog, Jernej Kolšek kot trener, Anže Zdošek na Košarkaški zvezi Slovenije kot kondicijski trener reprezentanc mlajših selekcij in Anže Maček kot kondicijski trener članske reprezentance ter osebni trener Gorana Dragiča in Luke Dončiča.

Posebno zgodbo pa je Silvester Brumec spisal z generacijami letnikov rojstva 2003-2006 z največjima uspehoma v sezoni 2021/22, kjer je generacija 2004/05 osvojila drugo mesto v državnem prvenstvu kategorije U18, generacija 2005/06 pa je v letošnji sezoni 2022/23 postala brez poraza državni prvak v kategoriji U18. Iz te generacije slovenske barve trenutno zastopajo v svojih selekcijah Filip Pirš, Nik Urbanija in Blaž Tratar, Erolt Rrahmani pa je reprezentant Kosova.

Silvester Brumec, med prijatelji in sodelavci Ciko, svojo vlogo trenerja ves čas izvaja zelo odgovorno, saj se zaveda, da ne gre samo za izgradnjo športne poti posameznega otroka, ampak predvsem za izgradnjo njegove osebnosti. Verjetno je tudi njegova športna pot, kratka in prepletena s poškodbami, vplivala na strokoven pristop k treningom, ki v prvi vrsti želijo preprečiti podobne zgodbe, kot je bila njegova. Umirjenost, natančnost in igranje po pravilih so njegove značajske lastnosti, ki jih s trenerskim delom prenaša tudi na generacije naših otrok. Njegovo delo je poslanstvo, saj trdno verjame v slogan, da je žoga najboljša droga. Predanost in uspehi njegovih varovancev pa kažejo, da je na pravi poti. Poti naših otrok.

Silvester Brumec je v svoji 25 letni trenerski karieri pri KK Zlatorogu izoblikoval v športne osebnosti številne generacije naših otrok ter s svojim predanim delovanjem na področju športa nedvomno prispeval k razvoju in ugledu Občine Laško.

Srebrni grb se podeli Francu Šolarju za dolgoletno predano delo na področju čebelarstva.

Franc Šolar predseduje Čebelarškemu društvu od leta 1988, t. j. že 35 let. V času njegovega predsedovanja se je intenziviralo osveščanje o pomenu čebelarjenja za ohranjanje biodiverzitete in prehransko varnost ter povezovanje lokalnih deležnikov, Občina Laško pa je postala regionalno, nacionalno in mednarodno prepoznavna na zemljevidu čebelarstvo širše pomembnih destinacij.

Franc Šolar je z družino v letu 2022 obeležil 40-letnico Čebelarstva in lectarstva Šolar. V okviru razvoja lastnega čebelarstva se je redno udeleževal pomembnih izobraževanj ter znanje nesebično delil ostalim članom ČD Laško. Uvajal je novosti, ena takih je tudi apiterapija, ki jo Šolarjevi izvajajo v lastnem čebelnjaku in predstavlja dragoceno podporo širši prepoznavnosti Občine Laško kot platinaste zelene destinacije, katere napredek na področju trajnosti je največji. Z izpolnjevanjem mednarodno primerljivih kriterijev Green Destinations Standards se na slovenskem, evropskem in globalnem trgu pozicioniramo kot okolju in družbi prijazna destinacija, katere pomembna dodana vrednost je tudi bogata čebelarstva dediščina, njene današnje vsebine in pojavnosti ter jasne razvojne usmeritve.

ČD Laško je pod Šolarjevim vodenjem pričela s prijavljanjem in izvajanjem projektov, sofinanciranih z evropskimi sredstvi. V programskem obdobju 2007 – 2013 je ČD Laško v partnerstvu z Občino Laško, Stikom Laško, Thermano Laško in Šolo za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje vodilo projekt Spoznajmo čebelarstvo dediščino, sofinanciran z Leader sredstvi (projekt se je izvajal v letih 2009 - 2010). V okviru projekta so bili oblikovani in zasajeni 4 vrtovi medovitih rastlin, z oblikovanimi tematskimi paketi se je v Laškem pričel izvajati čebelarstvo turizem, ki je aktivno prispeval k razvoju api-wellnessa v Thermani ter k doživljajskemu in ustvarjalnemu turizmu za domače in tuje goste ter tudi goste s posebnimi potrebami (gibalno ovirane ter slepe in slabovidne, saj je Laško tudi EDEN destinacija).

V programskem obdobju 2014 – 2020 je ČD Laško z zgoraj navedenimi partnerji sodelovala v okviru projekta Varujmo in izboljšajmo pogoje za ohranitev pestre združbe opraševalcev (projekt se je izvajal v letih 2018-2019). Najpomembnejši rezultati projekta so bili: vzpostavljen Čebelarstvo center Laško, v katerem se izvajajo aktivnosti Čebelarkega društva Laško in izobraževalno turistični programi po načelih sodobnih interpretacijskih praks, namenjeni različnim ciljnim skupinam, tudi osebam s posebnimi potrebami. V sodelovanju z dr. Jankom Božičem, dr. Danilom Bevkom in dr. Blanko Ravnjakom je nastalo pet interpretacijskih multifunkcijskih panojev, ki predstavljajo naslednje vsebine: Kranjska Sivka – Slovenija, njena dežela; Čebele in čebelarji – ključna dejavnika za

sonaravno pridelavo hrane; Divje čebele – nepogrešljive opraševalke; Soodvisnost rastlin in medonosnih čebel ter divjih opraševalcev; Nevarnost nahrbtnika tujih snovi za preživetje čebel. V okviru dopolnitve in nadgradnje vsebin obstoječega vrta medovitih rastlin v zdraviliškem parku v Tematskem parku gojenih in prosto rastočih medovitih rastlin so med drugim nastali inovativni ugankarski panoji kot učilnica v naravi, ki so dostopni tudi slepim in slabovidnim (Braillov zapis). V okviru projekta sta bila izdana tudi dva inovativna e-priročnika: Soodvisnost rastlin in medonosnih čebel ter drugih opraševalcev ter Divji opraševalci – neprecenljivi sodelavci in prijazni sostanovalci. Oba priročnika predstavljata pomemben prispevek k ohranjanju pestre združbe opraševalcev na nacionalnem nivoju.

V okviru projekta Okusiti raznolikost podeželja je bila razvita tudi kolektivna blagovna znamka Okusiti Laško. Certifikat kakovosti kolektivne blagovne znamke Okusiti Laško so prejeli številni čebelarji pridelki in medeni izdelki ter jedi in pijače z vključevanjem lokalnega medu, med njimi tudi Laška medenka, ki jo pripravljajo v Thermani Laško in je uvrščena ne le v vrh gastronomske piramide občine Laško, temveč tudi v srednji del piramide gastronomije Slovenije za vodilne destinacije.

Pod vodstvom ČD Laško se izvaja 5 čebelarskih krožkov za različne starostne skupine na 4 osnovnih šolah. Krožkarji, mladi čebelarji, so svoje znanje in izkušnje izkazali na številnih tekmovanjih, tudi na XXXV. državnem srečanju in tekmovanju mladih čebelarjev, ki se je na pobudo g. Šolarja odvijalo v Laškem, in sicer 5. 5. 2012. Tekmovanja se je udeležilo preko 400 otrok vseh starosti – tudi srednješolcev, ter okoli 100 čebelarskih mentorjev in spremljevalcev. Organizatorja sta bila Čebelarska zveza Slovenije in OŠ Primoža Trubarja Laško, Občina Laško pa je bila glavni pokrovitelj. ČD Laško je prevzelo koordinacijsko vlogo. ČD Laško je aktivno tudi pri vzpostavljanju šolskih čebelnjakov, v letu 2011 je bil postavljen prvi, in sicer pri podružnični OŠ Šentrupert.

Tudi postavitve Laškega čebelnjaka na lokaciji Pivovarne Laško pod pokroviteljstvom Pivovarne Laško Union in Čebelarske zveze Slovenije je dokaz trajnostne usmerjenosti v prihodnost in sodi v niz projektov trajnostne strategije "Varimo boljši svet". Občina Laško je ob postavitvi izrazila ponos, da je bila k sodelovanju v projektu povabljen izkušena čebelarska družina Šolar in da so zaslužni za proizvodnjo prvega medenega piva, katerega so v steklenice ročno polnili 15. oktobra 2020, ponesli sloves Laškega kot destinacije pivovarske in čebelarske dediščine širom po domovini in širše.

ČD Laško je bilo zelo aktivno tudi v podpori razglasitve svetovnega dneva čebel. V sodelovanju s STIK-om Laško, Občino Laško in Čebelarsko zvezo Slovenije (ČZS) je pod taktirko g. Šolarja v 2017 organiziralo 15. slovenski čebelarski praznik. Laško je v soboto, 20. maja, obiskalo več kot 1000 čebelarjev, 207 praporščakov vseh čebelarskih društev v Sloveniji in drugih obiskovalcev.

ČD Laško pod vodstvom g. Šolarja vsako leto sodeluje v nacionalnem projektu Dan slovenske hrane, ki je nadgradnja projektov Medenega zajtrka in Tradicionalnega slovenskega zajtrka, in otrokom v vrtcih predstavi življenje čebel ter pomen čebelarstva in čebeljih pridelkov, ki jih otroci v obliki različnih vrst medu tudi okušajo. G. Šolar je tudi pobudnik sodelovanja na Dnevih odprtih vrat slovenskih čebelarstev, katerih namen je seznaniti javnost s skrbjo za kakovostne in varne čebelje pridelke ter s čebelarskimi opravili, pestrostjo čebeljih pridelkov, možnostjo vključevanja čebelarjev v turistično ponudbo kraja in ne nazadnje doseči še večje zaupanje slovenskih porabnikov v čebelarje in čebelje pridelke. Laški čebelarji sodelovanje v Dnevih odprtih vrat izvedejo v sodelovanju z društvom Šmocl na prireditvi Pisani balon, na kateri približajo čebelarske zgodbe otrokom in njihovim staršem. Tradicionalno sodelujejo tudi na pivo-cvetni povorki in na številnih ostalih prireditvah in dogodkih.

G. Šolar je bil tudi pobudnik sodelovanja Občine Laško na natečaju Čebelarske zveze Slovenije za razglasitev čebelam najbolj prijaznih občin. Ta laskavi naziv je Občina Laško prejela v letih 2012, 2015 in 2020 (2x je zasedla 2. mesto, 1x pa tretje). Ta pomemben dosežek je bil v slovenskem prostoru izdatno promoviran.

V letu 2022 je ČD Laško praznovalo 120-letnico organiziranega čebelarjenja. Ob tej priložnosti je bila pripravljena slavnostna akademija, ki so se je udeležili vidni predstavniki slovenskega čebelarstva, in v sodelovanju s partnerji izdali jubilejno 75-stransko brošuro z naslovom Laški čebelarski roj - 120 let. V letu 2023 je ČD Laško v sodelovanju s partnerji pripravilo tudi razstavo z naslovom Po bučeli se vižej, katere otvoritev je bila v 17. aprila v Muzeju Laško. Do njenega zaprtja, konec maja, so pod vodstvom g. Šolarja organizirali tudi spremljevalne dogodke. V sodelovanju s Knjižnico Laško so gostili domačina, čebelarja, raziskovalca, predsednika sveta za čebelarstvo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter podpredsednika mednarodne čebelarske organizacije Apimondia Petra Kozmusa.

Franc Šolar je pripomogel k razvoju, ugledu in prepoznavnosti Občine Laško - v domovini in v tujini - kot odlične čebelarske in trajnosti zavezane občine.

Srebrni grb se podeli Jelki Kapun za dolgoletno predano delo na kulturnem, humanitarnem in vzgojno izobraževalnem področju.

Jelka Kapun aktivno sooblikuje delo in življenje na več področjih v kraju Rimske Toplice ter občini Laško. Bila je dolgoletni organizacijski vodja Vrtca v Laškem in nato vodja delovne enote Vrtca v Rimskih Toplicah. Mnogoštevilni mladi Rimskotopličani so se ob njeni skrbni podpori in usmerjanju uspešno pripravili na osnovno šolo, na življenje.

V času službovanja je vodila otroke v prvih korakih v ples pri plesni vzgoji. Na plesnih revijah je dosegala visoke rezultate. Kasneje je postala mentorica in predavateljica plesne vzgoje za mnoge vzgojiteljice in vzgojitelje širom Slovenije. Napisala in izdala je dve brošuri Plesna vzgoja I in Plesna vzgoja II.

Izven službe je vidno pripomogla k razvoju KS Rimske Toplice, kot predsednica KS in tudi drugače. V času mandata je uspešno izpeljala prireditev Človek človeku, ki je povezovala vse krajanke in goste od drugod. Prireditev je imela medicinsko, družabno in humanitarno noto. Prireditev je organizirala enkrat letno.

Več let je bila vidna članica skupine za obuditev Rimskih Term. Aktivno se je vključila v civilno iniciativo za rešitev težav v ZP Rimske Toplice, ki je ostala brez ene zdravnice in pediatra.

Kot prostovoljka že dolga leta aktivno sodeluje pri Društvu Sožitje, bila je tudi članica tima Društva SOS.

Od 1977 je vključena v delo Rdečega Križa. Je članica UO in s posluhom za humanitarnost aktivno sodeluje pri premagovanju težav ljudi v stiski in z veseljem obiskuje starejše po domovih. Skupaj s članicami vsako leto izvede obdarovanje starejših in srečanje le-teh. Na teh srečanjih poskrbi za zabavni program.

Ko je prišla v Rimske Toplice je uspešno vodila gledališko skupino mladih in z njimi uprizorila več iger. Od leta 2004 je podpredsednica KD Anton Aškerc Rimske Toplice. Vodi in skrbi za povezovanje kulturnih prireditev, za gledališke vloške in je odgovorna za organizacijo dogodkov.

Jelka Kapun je od leta 1977 tesno povezana z življenjem in delom kraja. S svojo prodornostjo in vztrajnostjo ji je uspelo oblikovati in preoblikovati življenje v njem.

Bronasti grb se podeli Katarini Očko za prispevek na področju ekološkega kmetovanja.

Katarina Očko je svoje poslanstvo in strast odkrila na kmetiji. Tastu je rekla, da ne bo več škropil, on pa ji je odvrnil: "Prav, potem pa okopavaj." In je. Čeprav je drobcena in ima bronhiektazijo, pljučno bolezen, zaradi katere je potrebovala operacijo, zanjo ni večjega užitka kot delo na zemlji. Z ekološko hrano oskrbuje okoliške šole, vrtce, restavracije in bolnišnico. Včasih zvečer z lučko na glavi na njivi trga in pripravlja zelenjavo, da bo čim bolj sveža, ko jim jo zjutraj dostavi. Vmes pa z dobro voljo vzgaja dve hčerki in sina avtista, sodeluje v Društvu kmečkih žensk Rosa, promovira lokalno blagovno znamko Okusiti Laško, ki združuje okoliške kmetije in rokodelce, ter sodeluje v upravnem odboru ekološkega društva Deteljica. V letu 2020 je v Laškem organizirala prvi ekološki dan, na 9. ekoprazniku v Slovenj Gradcu pa je ob boku z ministrom spregovorila o problematiki kmečkih žensk, ki na starost ostanejo brez prihodkov. Treba je poskrbeti za njihove pravice, je odločna Katarina, preprosta in zgovorna ženska, ki je najsrečnejša, ko njen trud obrodi sadove. V letu 2021 je postala kandidatka za Slovenko leta, kjer je odlično zastopala svoja stališča in s svojim preprostim nastopom in z veliko mero odgovornosti do slovenske zemlje in kmetov poskrbela za nov pristop do spoštovanja, ki ga kmetijstvo nudi.

Bronasti grb se podeli Gostišču Čater za dolgoletno uspešno delo na področju gostinstva in turistične dejavnosti.

Zgodovina stavbe, v kateri se danes vrši poslanstvo družine Čater, je dolga in zanimiva. Pisno je bila prvič omenjena sredi 15. stoletja, njeno lastništvo in namembnost sta se pogosto spremenjali. Gre pravzaprav za Dvorec Gradec, staro graščino, povezano s Celjskimi grofi, več desetletij je bila v lasti jurkloštrskih kartuzijanov, nekaj let je služila tudi kot bolnišnica za delavce, ki so sredi 19. stoletja gradili železnico in mnogo drugega. Po drugi svetovni vojni je bila v njej lesarska delavnica bratov Kopač, njuni dediči pa so dvorec leta 1993 prodali družini Čater.

Zgodovina družine Čater se je na zemljevidu Laškega začela leta 1987, ko so prispeli v Marija Gradec. Podjetna družina je v najem vzela staro »Gostilno pri Petru«. Kot že omenjeno so leta 1993 kupili Dvorec Gradec, ga temeljito prenovili in leta 1997 odprli nov gostinski lokal - Gostišče Čater s prekrasnim letni vrtom z zelenico. V naslednjih letih so postopoma uredili še preostali del hiše in leta 2008 v ponudbo dodali tudi nočitve.

V uspešno delovanje Gostišča Čater se danes vključuje že tretja generacija Čatrovih, ki so z leti postali pomemben in viden del laške kulinarčne ter turistične ponudbe. Trenutno zaposlujejo dvanajst ljudi in uspešno nadaljujejo dolgoletno družinsko gostinsko tradicijo. Kdo od prisotnih pri njih še ni praznoval pomembnega jubileja, zaključka leta, občnega zbora, obletnice osnovne šole ali se ni vsaj oglasil na nedeljsko kosilo?

Družina Čater tesno sodeluje z lokalnim okoljem, vsemi lokalnimi društvi, združenji in organizacijami ter Krajevno skupnostjo. Z veseljem sponzorirajo prireditve, ki se odvijajo v kraju in občini. Vedno so pripravljeni pomagati ljudem v stiski. Kljub temu, da njihovo gostišče ni locirano v centru mesta, je zaradi srčnih ljudi, odličnega ambienta in okusne hrane, vsa ta leta obdržalo status enega najboljših gostišč v naši občini.

Pripravila:
Tanja Grabrijan,
višja svetovalka

Enej Kirn,
predsednik KMVVI